

TORONYIRÁNY

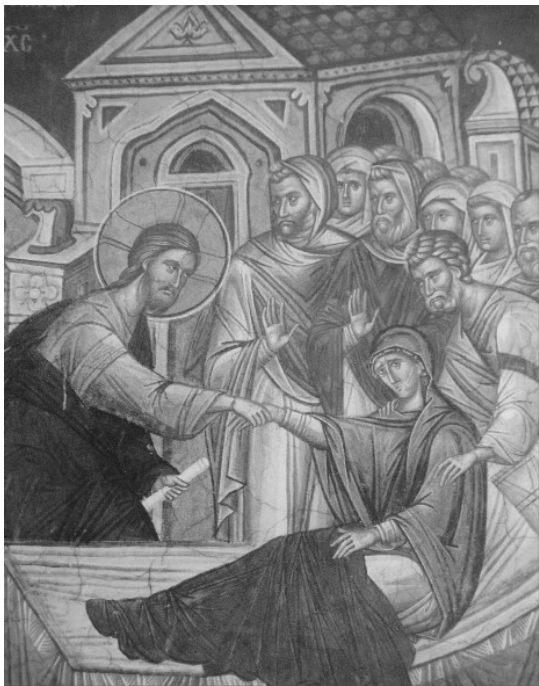
XVIII. 5.

2024. február 4.

SZEGEDI KATOLIKUS ÉRTEŚITŐ A GLATTFELDER ALAPÍTVÁNY GONDOZÁSÁBAN

Évközi 5. vasárnap

Jézus mindenkié, és az egyház is minden emberé, legalábbis lehetőségeiben, nyitottságában. És a keresztények, az egyes családok és személyek? Nem kellene-e mindnyájunknak valamiképpen Jézus egyetemes küldetését tükröznünk, bizonyítanunk és valószínűsíteni?

Nagy kísértés minden keresztény életében, hogy megragad a maga jól berendezett, szűk lelki világában, jó érzéseiben és az önmaga számára kielégítőnek látszó életformájában. Kiepíti a maga talán nem fényűző, de kényelmes és egyszerű „házát”, családját, baráti körét, aztán továbbra már nem sokat törődik a „külvilággal”, legfeljebb védekezik ellene. Nem egy esetben a család (házastárs, gyerekek) is gettóvá válhat, olyan zárt világgá, amelyen nincs nyitott ajtó és ablak mások, az egyház és a nagyvilág felé.

Éreznünk kell az örömhír dinamizmusát, amelyet Szent Pál apostoli választottként érzett: „Jaj, ha nem hirdetem az evangéliumot!” Mert „mindenkinek a szolgálója lettem, hogy minél többet megnyerjek!”

Csanád Béla

A szentmise olvasmányai

- Jób 7,1-4.6-7** Az Istentől elforduló ember élete értelmetlen és kilátástalan.
- 1Kor 9,16-19.22-23** Pál apostol nem megbízott hivatalnokként, hanem küldetése tudatában és lelkiismerete által vezetve munkálkodik az evangélium szolgálatában.
- 3. Mk 1,29-39** Jézus Péter házában meggyógyítja az apostol anyósát, majd meggyógyítja a hozzá nagy számban bizalommal forduló különböző bajban szenvedőket, kora hajnalban egyedül imádkozik, majd folytatja tanító útját.

Gyógyítás Péter házában

Az Isten országának közelségét meghirdető Jézus olyan hatalommal bír, amely nem eltíporja, hanem meggyógyítja és felemeli az embereket. A maga mögé hívott tanítványokat sem csupán eszköznek használja (vö. 1,16-20), hanem megengedi, hogy engedelmes követésük első gyümölcseit is meglássák. Amikor követik őt, bizonyos értelemben, „otthonukká” lesz, hiszen mindent elhagynak érte, s mostantól vele lesznek. De ő is meglátogatja tanítványait életük eddigi színhelyén. Jézusnak nemcsak a híre terjed, hanem tevékenységi köre is pillanatok alatt a sokszorosára nő: tanítványainak személyes tapasztalata után a családjukat, majd a közvetlen életterüket jelentő faluközösséget éri el Jézus ereje, az Isten országának valósága.

Az elbeszélés Jézus és a vele kapcsolatba lépők útját követi. Míg kezdetben Jézus az, akit befogadnak (29-31. vers), később ő az, aki fogadja a hozzá érkezőket (32-34. vers). Miután megismertük valakinek a meggyógyítását, sokféle beteg gyógyítása és ördögök kiűzése következik. A 34. vers befejezése előtt az eddig külső tényeket közlő mondatoktól: az elbeszélő Jézus tetteinek okát árulja el, visszautalva az első ördögűzésben közölt rövid párbeszédre is (1,24 köv.).

Jézus galileai működésére jellemző az a vágy és igény, amellyel környezete a cselekvésére és tanítására reagál. Isten Jézusban megnyilvánuló hatalma a legtermészetesebb módon lelkesedést és örömet vált ki az emberből. Az elbeszélés egyik főszereplőjével, Simonnal kapcsolatos esemény hitelessé és követhetővé teszi a történetet. Ugyanakkor meglepő, hogy Jézus kilétét, amelyet az első ördögűzés már igazolt, egyelőre titoknak kell fednie.

A 29. versben folytatódik a kafarnaumi napra jellemző „sietség”: Jézus „mindjárt” (euthüsz) kimegy a zsinagógából, és elmegy Simon és András házába. A közvetlenség és folytonosság érzését a szereplők állandósága is erősíti, hiszen újra – és a 13,3-ig utoljára – a négy elsőként meghívott tanítvány nevével találkozunk. Az evangélista szerint Simon és András közösen birtokolta a házat, amelyben Simon anyósa is lakott. Ha Péter és András Betsaidából származott is, ahogy a Jn 1,44 állítja, házasságuk után esetleg Kafarnaumba költözhetek – ebben az esetben Simon anyósának házába.

A régészeti feltárások szerint már a római időkben zarándokok látogatták azt a házat, amelynek alapfalai ma is megtekinthetők Kafarnaumban, és a korai hagyományra tekintettel, nagy valószínűséggel az itt közölt események színhelye volt.

A 30-31. versek lényegre törően beszélnek el Simon anyósának betegségét, a tényt, hogy segítséget kérnek Jézustól, az ő gyógyító beavatkozását, majd a beteg gyógyulását és szolgálókészségét. A magas láz akkoriban halálos fenyegetést is jelenthetett, s nem annyira tünetnek, mint inkább önálló betegségnek tartották. Jézus szavak nélkül, a beteget kézen fogva gyógyít (vö. 5,41 – Jézus kézen fogva feltámasztja Jairus leányát). Azzal, hogy kézen fog egy idegen nőt, illetve szombaton meggyógyítja, Jézus kilép a zsidó szokásjog és törvény biztosította térből. Az 1,40-45-ben elbeszélte gyógyítással együtt, ahol Jézus egy leprást érint meg, ez a történet is fizikai közelségben, emberi kapcsolatban mutatja Jézust, aki a törvény előírásainál fontosabbnak tartja a vele találkozást, szükségletét, illetve megmutatja, hogy a Lélektől eltevely cselekszik, ezért nem kell félnie a tisztátalanságtól.

Az elbeszélés szókéncse egyfajta jelképes értelmezést is megenged. A „felkelteni” szó (egeiró) Márk evangéliumában gyakran hozzátartozik a gyógyítás elbeszélésekhez (2,9,11; 3,3; 5,41; 9,27, 10,49), de a Márkot megelőző hagyományban Jézusnak a halálból való feltámasztását is jelentette (Róm 4,24; 1Kor 15,4; Fal 1,1). Az 1,35-38 jelenetében Jézus „korán kelése” is a feltámasztás hajnalára emlékeztet. Így azt mondhatjuk, hogy Simon anyósának meggyógyításával megkezdődik Jézus győzelme a halál felett. Az elbeszélés szerint Jézusban kezdettől fogva megmutatkozik az az életerő, amely a történet végén a tényleges halált is legyőzi. A gyógyító Jézus bizonyos értelemben azt az életimpulzust adja tovább, amely benne is megvan, illetve amelyet Istentől kap. Másodszor azt említjük, hogy a láz „elhagyja” az asszonyt (afiémi). Ez az ige a lázat a gonosz lélekhez hasonlítja, amely elhagyja az embert. Végül túlmutat önmagán a meggyógyult asszony szolgáló magatartása is. Az elbeszélő a diakoneó igét használja, s ezzel egyfelől kiemeli Jézus méltóságát (vö. 1,13), másfelől Simon anyósát a tanítványoktól megkíhvánt jézusi magatartásban (10,45), sőt a nőtanítványok állapotában (vö. 15,41) ábrázolja. A hétköznapi életbe, az emberi közösségbe való visszatérés nem egyszer része, mintegy befejező pillanata Jézus csodáinak (vö. pl. 1,44; 5,15; 5,43). A 32. vers árulja el, hogy Kafarnaum lakói csak este, napnyugta után (a kétszeres időmeghatározás Márkra jellemző), vagyis a szombat elmúltával hozzák Jézushoz a betegeket. Ami eddig történt, családi titok, a tanítványi körnek adott ajándék. Most azonban, hogy már véget ért a munka tilalma, mindenki odahozhatja a betegeit Jézushoz. Az evangélista most sem fejt ki, honnan az emberek bizalma: a tényt, hogy az előző gyógyítás és ördögűzés híre magától vonzza a tömegeket, mindenki természetesnek tartja. Márk gyakran olyannak látja az embereket, mint a kenyérszaporítás előtt (6,34): nagyon rászorolnak arra, hogy Jézus törödjön velük. Ezt mutatja, hogy milyen sokan összegyűlnek Jézus közelségében, mindenkinek van valamiféle nehézsége, amelytől szabadulni szeretne. A képet a kontrasztok teszik élénkké: az egész város egyetlen ajtó előtt tolong, a sokféle bajt és betegséget az egyetlen Jézus képes meggyógyítani.

Az események leírása tömör, ámde kifejező. A 32. és a 34. versben még a betegségek és a megszállottság említése is azonos rendet követ, utóbbiban pedig két rokon értelmű szó fejezi ki a betegségek sokaságát és sokféleségét (polüsz; poikilosz). A 33. versben viszont az episzünagó (összegyűlekezni) ige particípiumával találkozunk, amely a zsinagóga szó eredeti formájával is rokon: íme, a Jézusra várók, az ő segítségét kérők zsinagógája, összesereglegése Péter házában ajtájánál. Az események jelképes értelme tehát újabb színnel gazdagodik: Péter házában a későbbi egyház előképét látjuk.

Martos Levente Balázs

Valaki mondja meg, milyen az élet! (34.)

V. RÉSZ

Kirakózz...

...a sokszínű világgal

30. Világfalu

1. Nem elszigetelten élek, hanem hozzátartozom a világmindenséghez.
2. A világon nemcsak én és az én országom létezik. A világot ezer és ezer különböző ember és nép alkotja.
3. A népek és kultúrák közti különbségek nem elválasztják, hanem összekötik az embereket.
4. Az egész világért felelősnek kell éreznünk magunkat. Ha ez nem valósul meg, továbbra is elszigetelt törzsekként fogunk élni.
5. Mindenkit megilletnek és meg kell, hogy illessenek az alapvető emberi jogok; a szegényeket, a kitaszítottakat, az igazságtalanul szenvedőket is.
6. Napjainkban nagy szükség van a békességre, mert csak így győzhetjük le a rasszizmust, a kizsákmányolást és a népek közti ellenségeskedést.
7. A fejlettebb és az elmaradottabb országrészek közötti párbeszéd elősegítése egyéni és nemzeti felelősségünk.
8. A médiának egyenlő esélyt kellene adnia a világban élő embereknek, amely a média hatására világfaluvá vált.
9. Az egyházak az ökumenizmus felé és a vallások közötti párbeszéd felé haladnak.
10. A természetet örökségként kaptuk, amelyet tovább kell adnunk gyermekeinknek.

Raoul Follereau, aki az egész világot szerette

Raoul Follereau gyártulajdonosok gyermekeként 1903-ban, Párizsban született. Az egyetemen filozófiát és jogot tanult, de újságíróként, előadóként és költőként is jeleskedett. 32 évesen, újságírói kiküldetése alkalmával egy elefántcsontparti faluban leprásokkal találkozott. Ez az élmény örökre megváltoztatta az életét. Feleségével, Madeleine Boudou-val 32-szer járta körbe a világot és 95 országba látogatott el, hogy leprásokkal foglalkozzon. Különböző írásaiiban és konferenciákon szót emelt érdekükben. Olyan figyelemfelkeltő kezdeményezéseket indított el, mint a „szegények órája”, amivel arra kérte az embereket, hogy legalább évente egyetlen órányi munkabérüket ajánlják fel a leprásoknak. 1946-ban állt elő „Három zokni karácsonyra” nevű programjával: két zokniban a szülők elhelyezték ajándékaikat a saját gyermekeiknek, a harmadikba pedig egy szegény sorsú kisgyereknek tettek ajándékokat. Hatvanadik születésnapját úgy ünnepelte meg, hogy hatvan mentőautót kért a leprás betegek számára. Még az ünnepnapokon is a világot járta leprás gyerekeket látogatva. 1954-ben megszületett a „Leprások világnapja”, melyet minden évben 150 ország tart meg. Több millió fiatal írta alá azt a javaslatát, amelyben az ENSZ-t arra kérte, hogy az évnek egy napján a katonai kiadásokra szánt összegeket ajánlják fel a leprásoknak. Raoul Follereau 1977-ben hunyt el.

Hite erejéből tudott új jövőről és olyan egységes világról álmodni, amelyből hiányzik a szenvedés. Meggyőződése volt, hogy a legelterjedtebb betegség a közöny, az önzés és az igazságtalanság. A fiatalokban figyelmes és nagylelkű közönségre talált. Élete alkonyán sokszor ismételtette nekik: „Az én kincsem mindaz a jó, amit szerettem volna, de nem tudtam megtenni. Rátok hagyom ezt a kincset, legyetek ti akik megteszitek!”

Elgondolkodtató szavai mindenkire szólaltak: „Az emberek vagy megtanulnak szeretni és egymásért élni, vagy elpusztulnak. Mindannyian, együtt. Nektek kell nemet mondani az emberiség öngyilkosságára. A világ kenyérré és szeretetre éhezik... Segítsünk rajta!”

Vagy szeretünk, vagy elpusztulunk

1. Az emberek túl régóta élnek már egymás mellett. Vegyük észre, hogy nem egymás mellett, hanem együtt, egymásért kell élnünk! A szeretet az egyetlen igazság.
2. Senki sem lehet egyedül boldog, ezért csak egy valami hiányzik a boldogságomhoz: hogy mindenkit boldognak lássak.
3. Semmi sem rosszabb annál, ha az életünk senkinek sincs javára és haszontalan. Ha valakinek a szíve nem rendül meg a szenvedés láttán, akkor az az ember sajnálatra méltó.
4. Ne mondd, hogy „én”, mikor magadról beszélsz, és „ők”, mikor másokról! Mondd azt, hogy „mi”! Csak úgy lehetsz boldog, ha csak mások boldogságára van gondod.
5. Legyetek határozottak és elszántak, mert a ti kötelességetek minden ember, minden testvér boldoggá tétele. Ne hagyjátok, hogy a hirtelen felbuzdulás vezessen, vagy a „lehetetlen” elriasszon. Teljes szívvel küzdjétek! Lelkesen beszéljétek! Ne engedjétek becsapni magatokat! Legyetek önmagatok és győzedelmeskedni fogtok!
6. Kerüljétek azokat, akik mindent pénzben mérnek! Még ha értelmesek is, ők a világon legostobábbak, hiszen a pénz nem boldogít.
7. Higgyetek a világ jóságában! A szeretet kincse minden ember szívében ott van, nektek kell felszínre hoznotok azt.
8. Az élet végén csak azt találjátok, amit szeretettel adtatok másoknak. Álomban egy embert láttam, aki az Úr ítélőszéke előtt állva ezt mondta: Uram, nem vétettem semmit, tiszták a kezeim. Az Úr viszont így válaszolt neki: Valóban tiszták a kezeid, de üresek is!
9. Sokat kell tenni ahhoz, hogy megértsük, még mindig nem tettünk eleget.
10. Válgatok valakivé, hogy tegyetek valamit: mások boldogságát építsétek! A jövő a ti kezetekben van. A világ egyre embertelenebbé kezd válni, ti maradjatok meg embernek!

Adj nekem szeretetet!

Uram,
adj nekem szeretetet,
hogy szerethessem az egész földet
és annak minden teremtményét,
leginkább pedig testvéreimet,
akik néha olyan boldogtalanok!
Add, hogy azokat is szerethessem,
akik boldogok,
és azokat is, akik elvetemültek!
Adj erőt, hogy azokat is szeressem,
akik engem nem szeretnek,
és azokat is, akik senkit sem szeretnek!
Add, hogy az életem visszatükrözze
a te szeretetedet!
Add, hogy tudjam szeretni azt a testvéreimet is,
aki messze van tőlem,
és az idegent is, aki mellettem él!
Add, hogy vigasztaljam,
megbocsássak neki,
áldjam és kitarjam a karomat felé!
Add, hogy tudjam szeretni azt is,
aki önelégült, aki romboló.
Fakassz forrást a szívük sivatagában!
Szabadítsd meg egy mosollyal azokat,
akik magányosak!
Akkor majd egy új tavasz ébreszti fel a földet
és bennem, bennünk minden virágba borul.

(Raoul Follereau)

(Folyt. köv.)

Luigi Guglielmoni – Fausto Negri

Vasárnapi jegyzet

Aki mindent a jó szemszögéből néz

Simeon az a férfi, aki a *karjaiban tartotta Jézust* (e pillanatban az Ószövetség megérintette az Újat!), fölismerete benne a Messiást; az Újszövetség első prófétája ő, aki Istent dicsőítette azzal az énekkel, melyet általában Simeon énekének nevezünk: „Bocsásd el, Uram, szolgádat, / szavad szerint békében, / mert látta szemem üdvösségedet, / melyet minden népnek megadtál, / világosságul a pogányok megvilágosítására, / és dicsőségül népednek, Izraelnek.” (Lk 2,29-32) Csodálatos ének, a tündöklet, a dicsőség, a teljes hűség éneke! Simeon az a személyiség, aki mindezeket kijelenti, és akit az evangélista megelőzően néhány szóval jellemzett; idős ember, a templomba megy, hogy Jézussal találkozzék, mivel a Szentlélek kinyilatkoztatta neki, hogy várjon, mert eljön a nemzetek Megváltója. Jóllehet Mátétól nem tudunk Simeonról, s a többi evangélium sem említi, Lukács azonban közli: „igaz és istenfélő ember volt” (2,25). A két karakterjegy a Bibliában olyan személyt jelöl, aki hűséges a szövetséghez, követi az Úr szavát és mindent a jó szemszögéből néz, minden esetben az isteni szándékot látja. A nyelvi kifejezés: „isten-félelem” a görög *eulabés*-re vezethető vissza, amely szó szerint azt jelenti: „mindent a jóra vonatkoztatni, megragadni a rejtőző jót minden dologban.” „Igaz ember”, ahogyan Ábelt is igaznak tartották, mert áldozata kedves volt Istennek; igaznak nevezték Lótót a bűnös Szodomából való menekülése miatt, mivel nem vállalt közösséget az emberi gonoszszággal, Zakariás és Erzsébet is „igaz emberek voltak Isten előtt”. „Igaz ember volt József, Mária legtisztább jegyese.” Simeon egyike azoknak, akik az őszinte emberséget képviselik Isten üdvözítő tervében, a tiszta emberséget a törvény megtartásával. Simeon ezért az Úr akaratának követője. Ez az ember - ezen kívül - „várta Izrael vigaszát” (2,25); nem rokkant bele öregségébe, nem hagyta, hogy megtörje az élet megannyi próbatétele, hanem a jövőt fűrkészte nem kevés reménységgel. Várta Izrael vigaszát, amelyről a próféták szóltak, például *Izajás*: „Vigasztaljátok meg népemet, véget ért a szolgátságunk ideje.” (40,1-2) Tudván, hogy ez a jóvendülés csak részben teljesült a múltban, Simeon nem hagyta abba a várakozást abban a biztos reményben, hogy annyi rossz ellenére Isten megvigasztalja majd Izrael népét. Kiemelem ezt az emberi arcot, amely nem veszítette el a reményt. Korunk legszomorúbb jelenségei közé tartoznak - sajátságos módon Európában - azok a vélekedések, melyek annyi személyes csalódottságból származnak, s azt állítják, hogy olyan kevés az, amit az élet, a család, a gyermekek, a munka nyújtanak. Nyugdíjas vagyok, öreg vagyok, nincs bizalmam a társadalom jövőjében. Európa elfordult a reménytől, olyan földrész, amely nem tekint a jövőbe, ahol a remény hiányának egyik legláthatóbb jele a születések csökkenése. Igen, van félelem a jövőtől és elutasítás a gyermekek vállalásában. Való igaz, hogy a születések hiányában más tényezők is közrejátszanak, azonban a félelem az első: hogyan jutnak majd előbbre a politikai, a környezetvédelmi, a szociális ügyek? Lehet, hogy semmi se történik, lehet, hogy rosszabb lesz a helyzet. Simeon nem fél, tudja, hogy népének jövője egyáltalán nem rózsás (a zsidók római uralom alatt nyögtek, Jeruzsálemet később lerombolták), de nem csontosodik bele a politikai ingadozásokba, mivel ismeri az isteni vigasztalást. Képmása ő mindazoknak, akik a Biblia szerint „szelídek a földön” (Zsolt, 35,20), akik a szorongatásban is hűségesen tekintenek az Úrra.

(Carlo Maria Martini bíboros — fordította Tóth Sándor)

† Tóth Sándor

hírek ..... információk

A Szegedi Dóm Látogatóközpont tisztelettel és szeretettel meghívja Önt **NAGY KOVÁCS MÁRIA** szobrászművész **A KERESZTÉNY SZELLEMISSÉG SZOBRÁSA – BRONZ-BAN, MAJOLIKÁBAN ÉS TERRAKOTTÁBAN** című kiállításának megnyitójára.

A megnyitó időpontja: 2024. február 6. (kedd) 17 óra
Helyszín: Szegedi Dóm Látogatóközpont

Köszöntőt mond: Dr. Kiss-Rigó László püspök
Kiállítást megnyitja: Prof. Dr. Keserű Katalin művészettörténész
Közreműködik: Pukánszky Béla csellóművész

A kiállítást rendezte: Nagy András
A kiállítást szervezte: Bekay Nagy Maya

A felsővárosi Szent Miklós Plébánia közössége február 2. és 10. között Lourdes-i kilencedet imádkozik minden nap 17.15-től a Lourdes-i oltár előtt. A kilenced utolsó napján, szombat este a 18 órakor kezdődő szentmisében szolgáltatják ki a betegek szentségét, melyre a plébánia irodájában vagy a sekrestyében lévő íveken lehet feliratkozni. A betegek szentségében az részesülhet, aki elvégezte a szentgyónását, életre veszelty jelentő betegségben, tartós betegségben szenved, valamilyen műtét előtt áll, valamint azok is, akik a 60. életévüket betöltötték.

Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia közössége Lourdes-i kilencedet végez. A közös imádság február 5-én, 8-án, 10-én, 12-én, 15-én, 17-én, 19-én, 22-én, valamint 24-én, délutánonként 16.45 órakor kezdődik az Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia nagytermében.

Keresztféléves hitéleti felvételi eljárást hirdet a Gál Ferenc Egyetem szegedi Teológiai Kara. Február 4-ig várják a jelentkezőket a katolikus teológus (osztatlan), hittanár-nevelőtanár (osztatlan és mesterszak) és katekéta-lelképásztori munkatárs (alapszak) képzésekre. A jelentkezés közvetlen, belső alkalmassági felvételi teszttel jár, nem kizáró ok az emelt szintű érettségi és a nyelvvizsga hiánya, az MA-hoz bármilyen alapidiploma megfelel. Állami ösztöndíjas vagy alacsony díjas képzések, külföldi ösztöndíjak, keresztény közösség, személyes vezetés, nyelvtanulás, nyelvvizsga lehetőség várja a fiatalokat és diplomásokat Szegeden.

A Belvárosi Plébánia közössége február 10-én, szombat délutánra csocsóbajnokságot (asztalifoci) szervez. A versenyt az iskolai vagy a plébániai hitoktatásban, közösségeiben résztvevő, vagy a Dómba misére járó gyerekeknek és családtagjaik számára kerül meghirdetésre. Csak amatőr versenyzők nevezhetnek. Egy versenyző több kategóriában is indulhat, de kategóriánként csak egyszer. A bajnokság részleteiről a Plébánia honlapján található tájékoztatás.

Magyarországon immár 17. alkalommal kerül megrendezésre a Házasság hete, az idén február 11. és 18. között. A hét mottója ebben az évben: „Állandó megújulásban”, melynek jegyében azt vizsgálják a program résztvevői, hogyan tudják megőrizni a kapcsolat frissességét, hogyan tudnak új szemmel nézni párjukra újra és újra felfedezve értékeiket. Szegeden idén 16. alkalommal kerül sor a programsorozatra. Az ünnepi nyitó-szentmise időpontja: február 11., vasárnap 10.00 óra, helyszíne a Szegedi Dóm. A szentmisét Martos Levente Balázs püspök celebrálja. A hét rendezvényei széleskörű civil és ökumenikus összefogással valósulnak meg. A főszervezői, koordináló tevékenységet a Szeged-Csanádi Egyházmegye Pasztorális Helynökségének CsaládKözPontja végzi. A hét szegedi programjairól a kihelyezett szórólapokról tájékozódhatnak az érdeklődők, valamint a pasztoralis.hu/hazassag hete/ weboldaltól.

A Lourdes-i Mária-jelenések évfordulójához közeledve a Belvárosi Plébánia közössége az idén is Lourdes-i kilencedet végez, melyre szeretettel hívja és várja Szűz Mária tisztelőit. A közös ima február 9-én, péntektől február 17-ig, a következő hét szombatig minden este 5 órakor kezdődik a Dóm szentségi-kápolnájában. Minden alkalomra imafüzetet biztosítanak a szervezők.

Kiadja a Glattfelder Alapítvány

Felelős kiadó és szerkesztő: Kiss-Rigó László
Állandó munkatárs: Bábszki Zoltán, Borz Gergely,
Cserny Szilvia, Karsai Örs,
† Tóth Sándor
Címünk: 6720 Szeged, Aradi vértanúk tere 2.

Ferenc pápa üzenete a béke 57. világnapjára (6.)

A mesterséges intelligencia és a béke

6. Ekevassá kovácsoljuk-e a kardokat?

A mai világot szemlélve nem kerülhetők meg a hadiiparral kapcsolatos súlyos etikai kérdések sem. Lehetségessé vált a katonai műveletek távvezérelt rendszerek általi végrehajtása, így kevésbé érzékelhetővé az általuk okozott pusztítás és az értük viselt felelősség, ami ahhoz vezet, hogy a háború mérhetetlen tragédiájához még ridegebb és távolságtartóbb módon viszonyuljunk. Az úgynevezett „halálos autonóm fegyverrendszerek” új technológiáinak kutatása – beleértve a mesterséges intelligencia háborús alkalmazását is – komoly etikai aggályokat vet fel. Az autonóm fegyverrendszerek soha nem lesznek képesek erkölcsileg felelős alanyokká válni: az erkölcsi ítéloképesség és az etikus döntéshozatal egyedülálló emberi képessége több, mint algoritmusok bonyolult halmaza, és nem redukálható egy gép programjára, amely bármennyire is „intelligens”, mindig gép marad. Elengedhetetlen ezért a fegyverrendszerek megfelelő, hiteles és koherens emberi felügyeletének biztosítása.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül annak lehetőségét sem, hogy ezek a rendkívül fejlett fegyverek rossz kezekbe kerülnek, megkönnyítve például a terrortámadásokat vagy a legitim kormányzati intézmények destabilizálását célzó műveleteket. Röviden, a világnak egyáltalán nincs szüksége arra, hogy az új technológiák segítsék a fegyverpiac és a fegyverkereskedelem tisztességtelen fejlődését, táplálva a háború örületét. Ily módon pedig nemcsak az emberi intelligenciát, hanem az emberi szívet is fenyegeti a veszély, hogy egyre inkább „mesterségesessé” válik. A legfejlettebb technológiai alkalmazásokat nem az erőszakos konfliktusmegoldás támogatására kellene használni, hanem a béke útjának kikövezésére.

Pozitív oldalról a mesterséges intelligencia, ha az integrált emberi fejlődés előmozdítására használják, jelentős újításokat hozhat a mezőgazdaság, az oktatás és a kultúra területén, emelheti egész nemzetek és népek életszínvonalát, valamint erősítheti az emberek közötti testvériséget és a társadalmak barátságát. Az, hogy hogyan használjuk fel a legkisebbek, azaz a leggyengébb és leginkább rászoruló testvéreink integrálására, végső soron emberi mivoltunk minőségéről árulkodik.

A hiteles emberi szemléletmód és a világunk jobb jövője iránti vágy egy olyan interdiszciplináris párbeszéd szükségességéhez vezet, célul kitűzve az algoritmusok fejlesztésének etikai megközelítését – *algor-etika* –, amelyben az értékek határozzák meg az új technológiák irányát. Az etikai kérdéseket már a kutatás megkezdésekor, majd a tesztelés, a fejlesztés, a gyártás, a logisztika és a forgalmazás fázisaiban is figyelembe kell venni. Ez az etikus tervezés, amelyben az oktatási intézmények és a döntéshozók alapvető szerepet játszanak.

7. Az oktatás előtt álló kihívások

Az emberi méltóságot tiszteletben tartó és szolgáló technológia fejlesztése nyilvánvaló hatással van az oktatási intézményekre és a kultúra világára. A digitális technológiák a kommunikációs lehetőségek megsokszorozásával a találkozás új formáit alakították ki. Továbbra is szükséges azonban elgondolkodnunk azon kapcsolatok természetén, amelyek így váltak lehetővé. A fiatalok a technológia által áthatott kulturális közegben nőnek fel, ami elkerülhetetlenül kérdéseket vet fel a tanítási és képzési módszerekkel kapcsolatban.

A mesterséges intelligencia formáinak alkalmazására vonatkozó oktatásnak elsősorban a kritikus gondolkodás kialakítására kell irányulnia. Minden korosztály, de különösen a fiatalok számára szükséges, hogy képesek legyenek a megkülönböztetésre a világhálón talált vagy mesterségesintelligencia-rendszerek által előállított adatok és tartalmak használata során. Az iskoláknak, egyetemeknek és tudományos közösségeknek az a feladatuk, hogy segítséget nyújtsanak a diákok és a szakemberek részére a technológia fejlesztését és használatát érintő társadalmi és etikai vonatkozások elsajátításában.

Az új kommunikációs eszközök használatára irányuló képzésnek nemcsak a félretájékoztatást, az álhíreket kell figyelembe vennie, hanem az „ösfélelmek aggasztó növekedését is, [...] amelyek képesek voltak felerősödni és elrejtőzni az új technológiák mögött”. Sajnos újra csak szembetaláljuk magunkat annak kísértésével, hogy a „falak kultúráját építjük, falakat emelünk, hogy megakadályozzuk a találkozás más kultúrákkal, más népekkel” és a békés és testvéri együttélés kialakítását.

(Folyt. köv.)